सान्नी त्रिवेणी गाउँपालिकाको

खाद्य अधिकार तथा खाद्य प्रणाली रणनीतिक योजना

Right to Food and Food Systems Strategic Plan

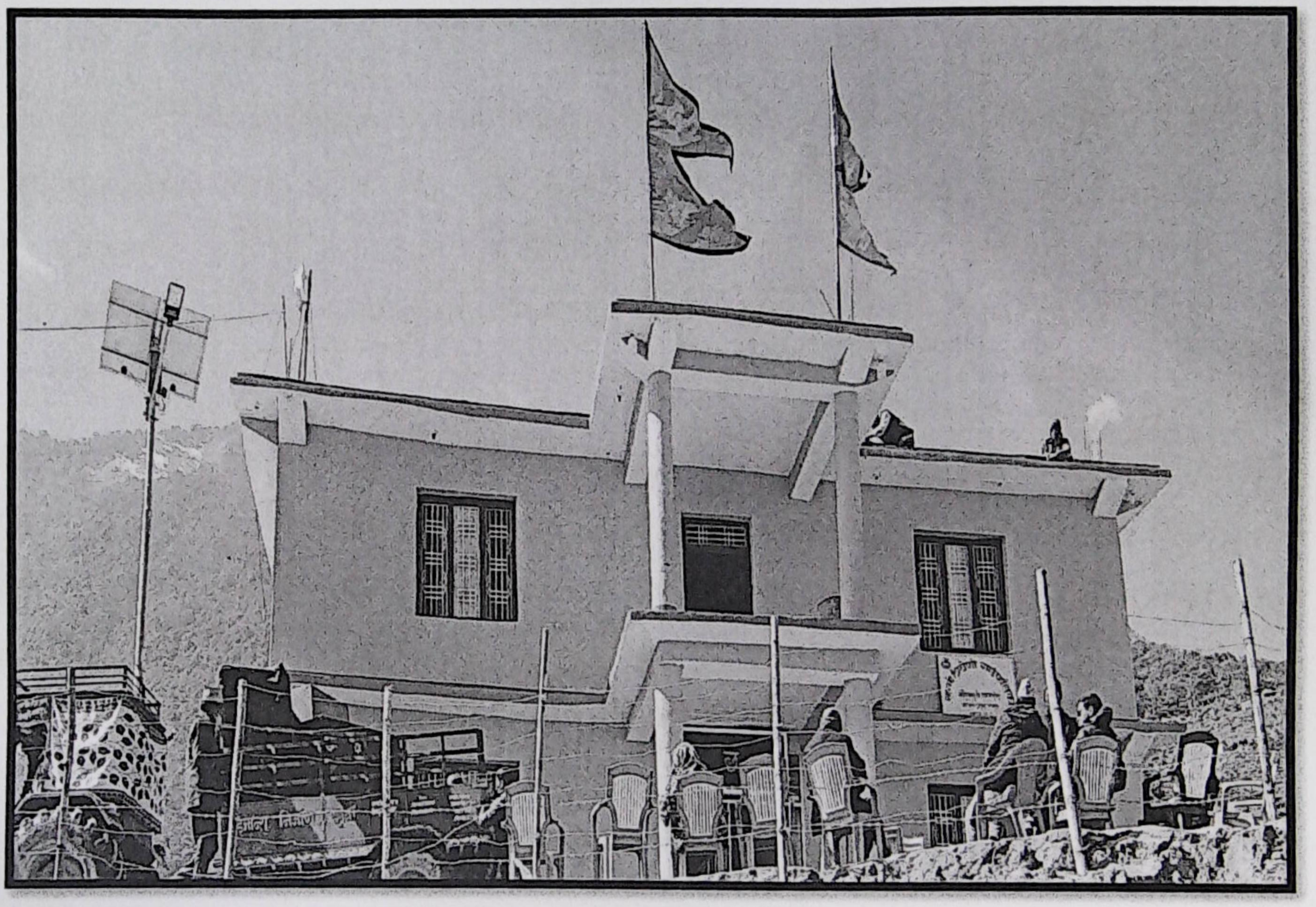

सान्नी त्रिवेणी गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

मेहेलमुडी कालिकोट ,कर्णाली प्रदेश, नेपाल

Contents

परिच्छेदः१ 4

१.१ परिचय 4

१.२ खाद्य अधिकार तथा खाद्य प्रणालीको अवस्था 2

कृषि तथा खाद्य सुरक्षा 2

बालीले ढाकेको क्षेत्रफल तथा उत्पादन स्थिति 3

१.३ खाद्य अधिकार तथा खाद्य प्रणाली रणनीतिक योजना 4

१.४ खाद्य अधिकार तथा खाद्य प्रणाली रणनीतिक योजनाको सार 6

परिच्छेदः२ 7

२.१ खाद्य अधिकार तथा खाद्य प्रणालीको अवस्था 7

२.२ खाद्य प्रणालीका मुख्य समस्या तथा कमजोर खाद्य प्रणालीका कारण 7

२.३ सबल पक्ष, दुर्वल पक्ष, अवसर र चुनौतीहरू 9

२.४ पालिकामा कार्यरत सरोकारवाला तथा कार्यक्रमहरू 10

२.५ दिगो खाद्य प्रणालीका लागि निर्धारित लक्ष्य तथा उद्देश्य 0

२.६ रणनीति तथा कार्यक्रमहरु 3

परिच्छेदः३ 0

३.१ योजनाको कार्यान्वयन रणनीति तथा कार्यक्रमहरु 0

३.२ संस्थागत व्यवस्था 1

३.३ अनुगमन मुल्याङ्कन 1

३.४ आगामी दिशा 2

अनुसूचीहरू 4

१.१ पालिकाको क्षेत्रगत घरधुरी र जनसंख्या 4

१.२ प्रत्येक वडा अनुसार तरकारी तथा आलु बाली ढाकेको विबरण क्षेत्रफल (हे.) 4

१.३ खाद्य अधिकार तथा खाद्य प्रणाली रणनीतिक योजना निर्माण तालिमका सहभागिहरूको विवरण 5

१.४ तालिमको विषयवस्तु 5

१.५ खाद्य अधिकार तथा खाद्य प्रणाली रणनीतिक योजनामा थप कार्य गर्नका लागि गठित कार्यदलको नामावली 6

परिच्छेदः१

१.१ परिचय

केन्द्रिकृत एकात्मक निरंकुश शासन व्यस्थाले बर्गिय ,भाषिक ,क्षेत्रीय , सांस्कृतिक र लैंगिक लगायतका विभिन्न क्षेत्रगत रुपमासिर्जना गरेका विभेद र असमानताका विरुद्ध विभिन्न राजनैतिक परिवर्तनका खातिर नागरिकले गरेका समय अधिकार प्रत्योजन हुने क्रमसंगै नेपालको संविधानको धारा ५६ अनुसार संघ , प्रदेश र स्थानीय तह गरी तिन तहको राज्य संरचना हुने व्यवस्था गरेसंगै मिति क्षेत्रमा स्थित सान्नी त्रिवेणी गाउँपालिकाको स्थापना एउटा दीर्घकालिन सोच "व्यवसायिक, औद्योगिक तथा बहुसांस्कृतिक समुन्नत गाउँ सान्नी त्रिवेणी "का साथ २०३४ सालमा कर्णाली अञ्चलको कालिकोट जिल्लामा) साबिकको मुम्रा मेहलमुडी र रकु गा.वि.स (.भएको हो र भौगोलिक अवस्थितिलाई मध्यनजर गर्दै मिति २०७४/०६/०१ गते देखि नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषदको निर्णयबाट सान्नी त्रिवेणी गाउँपालिकाको स्तरोन्नती भई सान्नी त्रिवेणी गाउँपालिका हुन गएको हो ।

सान्नी त्रिवेणी गाउँपालिकामा कूल ९ वडा रहेका छन् । १३६ ७१ वर्ग. .किमि आकृतिक स्वरुप—को क्षेत्रफलमा फैलिएको सान्नी त्रिवेणी गाउँपालिकाको भु. करिब सबै जस हिमालि भाग रहेको छ भने यसको पूर्वमा रास्कोट नगरपालिका पा को रुप्सा .रहेको छ भने पश्चिममा नरहरिनाथ गा रहेको छ, उत्तरमा बाजुराको त्रिवेणी गाउँपालिका रहेको छ भने दक्षिणमा खाडाँचक्र नगरपालिका रहेको छ। यसको शालाखाला अधिकतम तापक्रम ३५ डिग्री र न्यूनतम तापक्रम ८ डिग्री रहेको छ। यो समुन्द्र सतहदेखी १५९१ मिटर उचाइँमा र काठमाडौं देखि ७५४ कि मि . दूरीमा अवस्थित रहेको छ । २०७८ को तथ्यांक अनुसार यस गाउँपालिकाको कुल जनसंख्या १३,४९१ जस मध्ये महिलाः६९०३ पुरुषः६५८८ घरधरी संख्याः) (२४२२रहेको छ। प्रमुख चाडपर्व स्थानीय स्तरमा बसोबास गर्ने विभिन्न जात जाती तथा समुदायका मानिसहरुको बसोबास रहेको यस क्षेत्रमा विभिन्न चाड पर्व मनाउने गरिन्छ । जस्तैः दशैं, तिहार, होली, मागे संक्रान्ति, कृष्ण जन्माष्टमि, बुद्ध

जयन्ती,हरीतालिका तिज, शिवरात्री, पैठ पर्व, यहाँका प्रमुख चाड पर्वको रुपमा रहेको पाइन्छ ।

१.२ खाद्य अधिकार तथा खाद्य प्रणालीको अवस्था

कृषि तथा खाद्य सुरक्षा

यस पालिकामा कुल २३५१ परिवार मध्य जम्मा ७०५ परिवारलाई आफ्नै उत्पादनले वर्षे भरि खान पुग्छ भने बाँकि १६४६ परिवार आधारभूत खाद्य असुरक्षाको स्थितिमा रहेको छ। तसर्थ यस आवधिक योजनाले उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धि गरी खाद्यमा आत्मनिर्भर हुँदै व्यवसयिकता तर्फ उन्मुख हुने लक्ष्य र रणनीति लिएमा महत्व पूर्ण उपलब्धि मानिने छ ।

तालिका : कृषि बिकासका आधारभुत तथ्याङ्क

विषय क्षेत्र	इकाई	अंक
कृषि		
खेतियोग्य जमिन	हेक्टर	१३६७१
खेतियोग्य जमिन मध्ये सिंचाई हुने जमिन	हेक्टर	३२०७.३
आफ्नो उत्पादनबाट वर्षभरी खानपुग्ने परिवार	संख्या	७०५.६
आधारभूत खाद्य असुरक्षाको स्थितिमा रहेका घरपरिवार	संख्या	१६४६.४
सिंचाई प्रणाली (कुलो)	संख्या	६०
आधुनिक कृषि फार्म	संख्या	०
आधुनिक कृषि खेतीमा संलग्न जनसंख्या	जना	०
फलफुल पकेट क्षेत्र	संख्या	३
पालिकाबाट निकासी हुने प्रमुख उत्पादनहरू	नाम	विभिन्न तरकारी बाली, भटमास, मकै, कोदो बाली, खसि, बोका.भैसी/राँगा
प्रमुख उत्पादनको नाम (प्रथमिकता मिलाएर)	नाम	धान, मकै, फलफुल, बाली, तरकारी, बाली, खसि, बोका.भैसी/राँगा
पालिका भित्रको कुल उत्पादन खाद्यान्न दलहन तेलहन तरकारी मसला जम्मा	मे. टन	४,१२२.७

श्रोतः LRMP 1996.

बालीले ढाकेको क्षेत्रफल तथा उत्पादन स्थिति

क्र.स.	बालीको नाम	क्षेत्रफल हे.	उत्पादन मे.टन .	उत्पादकत्व प्रति हेटन .मे .
१	धान	३२२६०.	८०९७३.	२५१.
२	मकै	४१४९०.	९८३३१.	२३७.
३	गँहु	६९३७०.	१०५४४२.	१५२.
४	कोदो	८२००.	९८४०.	१२०.
५	जौ	४३००.	५१६०.	१२०.
६	फापर	०२०.	०२०.	१००.
७	उवा	१२३०.	१४७६.	१२०.
८	चिनो	११०.	०८८.	०८०.
९	कागुनो	२५०.	२००.	०८०.
१०	तोरी	६१५.	१०४६.	१७०.
११	तिल	२३०.	१८४.	०८०.
१२	अदुवा	५२०.	४६८०.	९००.
१३	बेसार	२७१.	३२५२.	१२००.
१४	लसुन	१२३८.	१११४२.	९००.
१५	खुर्सानी	५४२.	३७९.	०७०.
१६	अलैचि	२२०.	१७६.	०८०.
१७	अन्य मसला बाली	००५.	००३.	०५०.
१८	मसुरो	६४४.	३८६.	०६०.
१९	चना	३११.	२१८.	०७०.
२०	मास	१०७०.	११७७.	११०.
२१	भट्टरमास	९५५०.	१२४१५.	१३०.
२२	केराउ	६४६.	५८१.	०९०.
२३	गहत	३८२.	३४४.	०९०.
२४	बोडी	४५४.	३१८.	०७०.
२५	सिसि	१३६६०.	१५०२६.	११०.
२६	आलु हिउदे तथा बर्षे	५७५०.	६९०००.	१२००.
२७	हिउदे तरकारी	२७५०.	२७५००.	१०००.
२८	बसन्ते / बेमौसमी तरकारी	२२००.	२५३००.	११५०.
२९	बर्षे तरकारी	३९५०.	४७४००.	१२००.

...को ... बासीलाई ... २०८० /८१ को वार्षिक नीति तथा ... ऐ, र ... सुगन्धि, मत्स्य ...

छ । त्यसैले कृषि क्षेत्रको छ । यसले सुखी जनता र समृद्ध ...

गाउँपालिकाको आवधिक कृषि योजनाको दीर्घकालिन सोचलाई देखा...

छ ।

कृषि व्यवसायीकरण, उत्पादनमा आत्मनिर्भरता

यस गाउँपालिकाको आवधिक कृषि विकास योजनाको लक्ष्य कृषि...
त्रिवेणी गाउँपालिकालाई आत्मनिर्भर बनाउँदै उत्पादित वस्तुको...
गाउँपालिका र सुखी गाउँबासी भएको हुनेँ रहेको छ ।

३.५ उद्देश्य

सान्नीत्रिवेणी गाउँपालिकाको यस रणनीतिक योजनाका उद्देश्यह...

१. कृषि (बाली र पशु) उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गरी ख...
कृषि विकासका आधारभूत पुर्वधारहरु तयार गर्नु ।

२. कृषि सुशासन कायम गरी प्राविधिक र सांगठानिक क्षमत...

३. ...त्मक लाभका कृषि वस्तुहरुको उत्पादनमा वृद्धि गर...
...को व्यवसायिकरण गर्नु।
...र्ने कृषि पर्यटन...

१३. खाद्य अधिकार तथा खाद्य प्रणाली रणनीतिक योजना

कर्णाली प्रदेश सरकारको प्रथम पञ्चवर्षीय योजना (२०७६/७७- २०८०/८१) ले समृद्ध कर्णाली सुखी कर्णाली वासी भन्ने दीर्घकालिन सोच लिएको छ र खाद्य सम्प्रभुता खाद्य सुरक्षा तथा पोषण आहारिक तथा व्यवसायिक कृषि र पशुपंक्षी मत्स्य पालन र मौरी पालनलाई प्राथमिकतामा राखेको छ ।

सानी त्रिवेणी गाउँपालिकाको २०८० /८१ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रममा एक घर एक उत्पादन एक वडा एक उत्पादन हाम्रो चाहना सुखी जनता र समृद्ध गाउँपालिका हाम्रो कामना भन्ने आदर्शवाक्यलाई अघि सारेको छ। यसले सुखी जनता र समृद्ध गाउँपालिकाको परिकल्पना गरेको छ। त्यसैले सुखी जनता र समृद्ध गाउँपालिका बनाउनको लागि सानी त्रिवेणी गाउँपालिकाको आवधिक कृषि योजनाको दीर्घकालिन सोचलाई देहाय बमोजिम निर्धारण गरिएको छ ।

कृषि व्यवसायीकरण उत्पादनमा आत्मनिर्भरता"

यस गाउँपालिकाको आवधिक कृषि विकास योजनाको लक्ष्य कृषि उत्पादनमा वृद्धि गरी सानी त्रिवेणी गाउँपालिकालाई आत्मनिर्भर बनाउदै उत्पादित वस्तुको व्यवसायीकरण मार्फत समृद्ध गाउँपालिका र सुखी गाउँवासी बनाउने रहेको छ ।

३.५ उद्देश्य

सानीत्रिवेणी गाउँपालिकाको यस आवधिक योजनाका उद्देश्यहरु देहाय बमोजिम रहेकाछन्।

१. कृषि (बाली र पशु) उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गरी खाद्य सुरक्षामा आत्मनिर्भर बन्नु ।

२. कृषि विकासका आधारभूत पूर्वाधारहरु तयार गर्नु ।

३. कृषि अनुसन्धान कार्यक्रम गरी प्राविधिक र सांगठानिक क्षमता विकास विकास गर्नु।

४. तुलनात्मक लाभका कृषि वस्तुहरुको उत्पादनमा वृद्धि गरी मुल्य शृंखला (Value Chain) मा आधारित कृषि क्षेत्रको व्यवसायिकरण गर्नु।

रणनीतिहरु

१. बाली र पशु उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्न कृषि पकेट क्षेत्रहरुको विकास गर्ने ।

२. जलवायु, खडेरी, बाढी, पहिरोको समस्यालाई ध्यानमा राखी खाद्यान्न सुरक्षाका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने ।

१.३ खाद्य अधिकार तथा खाद्य प्रणाली रणनीतिक योजना

कर्णाली प्रदेश सरकारको प्रथम पञ्चवर्षीय योजना (२०७६/७७- २०८०/८१) ले समृद्ध कर्णाली, सुखी कर्णाली बासी भन्ने दीर्घकालिन सोच लिएको छ र खाद्य सम्प्रभुता, खाद्य सुरक्षा तथा पोषण, प्राङ्गारिक तथा व्यवसायिक कृषि र पशुपंछि, मत्स्य पालन र मौरी पालनलाई प्राथमिकतामा राखेको छ ।

सान्नी त्रिवेणी गाउँपालिकाको २०८० /८१ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रममा एक घर एक उत्पादन, एक गाउँ एक उत्पादन हाम्रो चाहाना, सुखी जनता र समूह गउँपालिका हाम्रो कामना भन्ने आदर्शवाणीलई अघि सारेको छ। यसले सुखी जनता र समृद्द गाउँपालिकाको परिकल्पना गरेको छ। त्यसैले सुखी जनता र समृद्द गउँपालिका बनाउनको लागि सान्नी त्रिबेणी गाउँपालिकाको आवधिक कृषि योजनाको दीर्घकालिन सोचलाई देहाय बमोजिम निर्धारण गरिएको छ ।

कृषि व्यवसायीकता, उत्पादनमा आत्मनिर्भरता"

यस गाउँपालिकाको आवधिक कृषि विकास योजनाको लक्ष्य कृषि उत्पादनमा बृद्धि गरी सान्नी त्रिवणी गाउँपालिकालाई आत्मनिर्भर बनाउदै उत्पादित वस्तुको व्यसायीकरण मार्फत समृद्ध गाउँपालिका र सुखी गाउँबासी भएको हेर्ने रहेको छ ।

३.५ उद्देश्य

सान्नीत्रिवेणी गाउँपालिकाको यस रणनीतिक योजनाका उद्देश्यहरु देहाय बामोजिम रहेकाछन्।

१. कृषि (बाली र पशु) उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धि गरी खाद्य सुरक्षामा आत्मनिर्भर बन्नु ।

२. कृषि विकासका आधारभूत पुर्वधारहरु तयार गर्नु ।

३. कृषि सुशासन कायम गरी प्राबिधिक र सांगठानिक क्षमता विकास विकास गर्नु।

४. तुलनात्मक लाभका कृषि वस्तुहरुको उत्पादनमा बृद्धि गरी मुल्य शृंखला (Value Chain) मा जोड्दै कृषि क्षेत्रको व्यवसायिकरण गर्नु।

रणनीतिहरु:

१. बाली र पशु उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धि गर्न कृषि पकेट क्षेत्रहरुको बिकास गर्ने ।

२. अनिकाल, खडेरी, बाढी, पहिरोको समयलाई ध्यानमा राखी खाद्यान्न सुरक्षाका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने ।

१.३ खाद्य अधिकार तथा खाद्य प्रणाली रणनीतिक योजना

कर्णाली प्रदेश सरकारको प्रथम पञ्चवर्षीय योजना (२०७६/७७- २०८०/८१) ले समृद्ध कर्णाली, सुखी कर्णाली बासी भन्ने दीर्घकालिन सोच लिएको छ र खाद्य सम्प्रभुता, खाद्य सुरक्षा तथा पोषण, प्राङ्गारिक तथा व्यवसायिक कृषि र पशुपंछि, मत्स्य पालन र मौरी पालनलाई प्राथमिकतामा राखेको छ ।

सान्नी त्रिवेणी गाउँपालिकाको २०८० /८१ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रममा एक घर एक उत्पादन, एक गाउँ एक उत्पादन हाम्रो चाहाना, सुखी जनता र समूह गउँपालिका हाम्रो कामना भन्ने आदर्शवाणीलई अघि सारेको छ। यसले सुखी जनता र समृद्द गाउँपालिकाको परिकल्पना गरेको छ। त्यसैले सुखी जनता र समृद्द गउँपालिका बनाउनको लागि सान्नी त्रिबेणी गाउँपालिकाको आवधिक कृषि योजनाको दीर्घकालिन सोचलाई देहाय बमोजिम निर्धारण गरिएको छ ।

कृषि व्यवसायीकता, उत्पादनमा आत्मनिर्भरता"

यस गाउँपालिकाको आवधिक कृषि विकास योजनाको लक्ष्य कृषि उत्पादनमा बृद्धि गरी सान्नी त्रिवणी गाउँपालिकालाई आत्मनिर्भर बनाउदै उत्पादित वस्तुको व्यसायीकरण मार्फत समृद्ध गाउँपालिका र सुखी गाउँबासी भएको हेर्ने रहेको छ ।

३.५ उद्देश्य

सान्नीत्रिवेणी गाउँपालिकाको यस रणनीतिक योजनाका उद्देश्यहरु देहाय बामोजिम रहेकाछन्।

१. कृषि (बाली र पशु) उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धि गरी खाद्य सुरक्षामा आत्मनिर्भर बन्नु ।

२. कृषि विकासका आधारभूत पुर्वधारहरु तयार गर्नु ।

३. कृषि सुशासन कायम गरी प्राबिधिक र सांगठानिक क्षमता विकास विकास गर्नु।

४. तुलनात्मक लाभका कृषि वस्तुहरुको उत्पादनमा बृद्धि गरी मुल्य शृंखला (Value Chain) मा जोड्दै कृषि क्षेत्रको व्यवसायिकरण गर्नु।

रणनीतिहरु:

१. बाली र पशु उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धि गर्न कृषि पकेट क्षेत्रहरुको बिकास गर्ने ।

२. अनिकाल, खडेरी, बाढी, पहिरोको समयलाई ध्यानमा राखी खाद्यान्न सुरक्षाका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने ।

१.३ खाद्य अधिकार तथा खाद्य प्रणाली रणनीतिक योजना

कर्णाली प्रदेश सरकारको प्रथम पञ्चवर्षीय योजना (२०७६/७७- २०८०/८१) ले समृद्ध कर्णाली, सुखी कर्णाली बासी भन्ने दीर्घकालिन सोच लिएको छ र खाद्य सम्प्रभुता, खाद्य सुरक्षा तथा पोषण, प्राङ्गारिक तथा व्यवसायिक कृषि र पशुपंछि, मत्स्य पालन र मौरी पालनलाई प्राथमिकतामा राखेको छ ।

सान्नी त्रिवेणी गाउँपालिकाको २०८० /८१ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रममा एक घर एक उत्पादन, एक गाउँ एक उत्पादन हाम्रो चाहाना, सुखी जनता र समूह गउँपालिका हाम्रो कामना भन्ने आदर्शवाणीलई अघि सारेको छ। यसले सुखी जनता र समृद्द गाउँपालिकाको परिकल्पना गरेको छ। त्यसैले सुखी जनता र समृद्द गउँपालिका बनाउनको लागि सान्नी त्रिबेणी गाउँपालिकाको आवधिक कृषि योजनाको दीर्घकालिन सोचलाई देहाय बमोजिम निर्धारण गरिएको छ ।

कृषि व्यवसायीकता, उत्पादनमा आत्मनिर्भरता"

यस गाउँपालिकाको आवधिक कृषि विकास योजनाको लक्ष्य कृषि उत्पादनमा बृद्धि गरी सान्नी त्रिवणी गाउँपालिकालाई आत्मनिर्भर बनाउदै उत्पादित वस्तुको व्यसायीकरण मार्फत समृद्ध गाउँपालिका र सुखी गाउँबासी भएको हेर्ने रहेको छ ।

३.५ उद्देश्य

सान्नीत्रिवेणी गाउँपालिकाको यस रणनीतिक योजनाका उद्देश्यहरु देहाय बामोजिम रहेकाछन्।

१. कृषि (बाली र पशु) उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धि गरी खाद्य सुरक्षामा आत्मनिर्भर बन्नु ।

२. कृषि विकासका आधारभूत पुर्वधारहरु तयार गर्नु ।

३. कृषि सुशासन कायम गरी प्राबिधिक र सांगठानिक क्षमता विकास विकास गर्नु।

४. तुलनात्मक लाभका कृषि वस्तुहरुको उत्पादनमा बृद्धि गरी मुल्य शृंखला (Value Chain) मा जोड्दै कृषि क्षेत्रको व्यवसायिकरण गर्नु।

रणनीतिहरु:

१. बाली र पशु उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धि गर्न कृषि पकेट क्षेत्रहरुको बिकास गर्ने ।

२. अनिकाल, खडेरी, बाढी, पहिरोको समयलाई ध्यानमा राखी खाद्यान्न सुरक्षाका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने ।

३. कृषि औजार, मलखाद, कृषि उपज संकलन केन्द्र, प्रशोधन केन्द्र र बजारीकरणका पुर्वाधारहरुको निर्माण गर्ने ।

४. कृषि प्राबिधिकहरुको व्यवस्था, नयाँप्र विधिबारे क्षमता विकास र कृषि शाखाको व्यवस्थापन गरी सांगठानिक विकास गर्ने ।

५. बिउबिजन र अनुदानको व्यवस्था गरी तुलनात्मक लाभका कृषि वस्तुहरुको उत्पादनहरुलाई प्रबर्द्धन गर्ने ।

६. उत्पादित वस्तुहरुको उपयुक्त प्रशोधन गरी मुल्य शृंखला (Value Chain) मा जोड्दै सहकारी मार्फत कृषि क्षेत्रको व्यबसायिकरण गर्ने ।

योजना निर्माण विधि

क) योजनाको आवश्यकता पहिचान

- खाध्य अधिकार तथा खाद्य प्रणालीको अवस्था विश्लेषण
- कमि कमजोरी पहिचान
- योजनाको प्राथमिकिरण (समुदायस्तरिय छलफलबाट प्राप्त अनुसार)

ख) श्रोतको बाँडफाँड

- प्राथमिकिरण भएका योजनाको लगानी श्रोतको बाँडफाँड (साझेदार सहित)
- क्रियाकलाप निर्धारण(लक्ष्य सहित)
- सूचक उपसूचक निर्माण

ग) योजनाको कार्यान्वयन

- क्रियाकलापले निर्धारण गरेका प्रकृयाबाट योजनाको कार्यान्वयन
- साझेदारहरु तथा समुदायबीच समन्वय र सहकार्य

घ) अनुगमन मुल्याङ्कन

- उपलब्ध भएका श्रोतहरुको सीमा भित्र रहे/नरहेको, तोकिएको समयमा सम्पन्न भए/नभएको ।
- अपेक्षित नतिजा र बिनियोजित बजेट अनुसार खर्च भए/नभएको लगायत कार्यक्रमको सान्दर्भिकता, प्रभावकारीता कस्तो रह्यो ।

औचित्यता

- खाद्य अधिकार खाद्य सुरक्षा र खाद्य सम्प्रभृताको प्रत्याभूति
- दिगो सबल र पहुचयोग्य खाद्य प्रणालीको विकास

- समतामुलक उत्थानशिल खाद्य प्रणालीको विकास
- खाद्य सुरक्षाको सुनिश्चिता
- परम्परागत र रैथाने खाद्य प्रणालीको संरक्षण र बजारीकरण

सीमितता

- योजना पंचबर्षीय रहेको
- कृषि क्षेत्रलाई प्रमुख विषयको रुपमा राखिएको (शिक्षा, स्वास्थ्य पुर्वाधारलाई अन्तरआबद्धताको गहन विश्लेषण भई नसकेको)
- कार्यान्वयन यस आ.व.मा हुन नसक्ने
- अन्य क्षेत्रहरुलाई समेट्न नसकिएको

१.४ खाद्य अधिकार तथा खाद्य प्रणाली रणनीतिक योजनाको सार

सान्नि त्रिवेणी गाउँपालिका क्षेत्रभित्र वसोबास गर्ने जनसंख्याको लागी खाद्य अधिकारको सुनिश्चित गर्ने तथा गाउँपालिकाको खाद्य प्रणालीलाई दिगो र पहुच योग्य बनाउने चुनौतिपुर्ण रहेको सन्दर्भमा खाद्य अधिकार तथा खाद्य प्रणालीको रणनितिक योजना निर्माण गर्नु परेको छ। विश्वव्यापी र राष्ट्रिय रुपमा समित आंगिकार गरिएका खाद्य प्रणालीका महत्वपुर्ण सम्भागहरु उत्पादन, वितरण, भण्डारण, दिगोपना, उपभोग समेतको स्थानियकरण गरी यि सम्भागमा रहेका मुख्य मुख्य समस्याहरु न्यून उत्पादन उत्पादकत्व, उत्पादीत खाद्यन्न भण्डारणको ज्ञानको अभाव, उपभोगमा पर्याप्त सबै नागरीकको पहुच नभएकोले दिगोपना कायम गर्न नसकिएको जस्ता समस्याहरु विधमान रहेका छन् ।परम्परागत पेशामा आश्रित घरपरीवारको वाहुल्यता जनशक्तिको विदेश पलायनले कृषि योग्य जमीनमा बढ्दो बाझोपना नागरीकहरुको उपभोग संस्कृति दिगो नहुनु लगायतका कारणले यी समस्याहरु आएका हुन भन्ने परि रणनितिक योजना तर्जुमा गरीएको छ। पर्यटकिय क्षेत्रभित्र रहेको यस गाउँपालीकाको भौगोलीक विविधताले खाद्य पर्दाथको उत्पादनका विविधताले खाद्य अधिकार तथा खाद्य प्रणालीको रणनितिक योजनाको निर्माण सन्दर्भमा राष्टिय योजना आयोगको आयोजनामा संचालीत को प्राविधिक सहयोगमा संचालीत तालीम कार्यक्रम समेत रणनीतिक योजना निर्माणका लागी अवसरको रुपमा आएर यो रणनीतिक योजना निर्माण भएको हो। यस गाउँपालीकाबाट भएको खाद्य अधिकार तथा खाद्य प्रणालीको रर्णनितिक योजना (आ.व.२०८०/८१-२०८५/८६)ले गाउँपालीका भित्र समतामूलक उत्थानसिल तथा दिगो खाद्य प्रणाली निर्माण गर्ने लक्ष्य लियको छ। स्वास्थ्य उर्जाशिल नागरीक निर्माणका लागी खाद्यन्नको भरपर्दो उत्पादन र दिगो उपभोग गर्ने उदेश्य यो रणनीतिको रहेको छ। यो रणनीतिको कार्यान्वयनमका लागी कृषि र सिचाई क्षेत्रलाई प्रथमिकतामा राखे रैथाने बाली प्रवर्धन, एक गाउँ एक सहकारी, गाउँगाउँ सहकारी घरघरमा

बेरोजगारी जस्ता कार्यक्रम संचालन गरिने छ। आगामी ५ बर्ष भित्र संचालन गर्ने रणनीति कार्यान्वयनका लागि गाउँपालीकाको किसान उपभोक्ता समुह, प्रदेश सरकार र गैरसरकारी संस्थाहरुलाई रणनीति कार्यान्वयनको लागी साझेदारीको रुपमा स्विकार गर्दै सघन प्रणालीलाई निरन्तरता र दिगोपन दिने यो रणनीतिक योजनाको सोच रहेको छ।

परिच्छेदः२

२.१ खाद्य अधिकार तथा खाद्य प्रणालीको अवस्था

सान्नी त्रिवेणी गाउँपालीको भौगोलीक विविधताले भरीपुर्ण पालीकाको रुपमा लिन सकिन्छ । यस पालिकाको विभिन्न कृषि उत्पादनहरुमा तरकारी फलफूल खाद्यान, पशुपालन (बाख्रा भेडा)मुख्य रुपमा रहेको छ। यसको उत्पादन/उत्पादकत्वबाट खाद्य सुरक्षा र कृषहरुको जिविकोपार्जन लगायत आर्थिक वृद्धिको सुचकको रुपमा पालीकाको मुख्य श्रोतको रुपमा रहेको हुदा पर्यटन विकास तर्फ कृषि पर्यटन , दिगो विकास र दीगो खाद्य प्रणालीमा महत्वपूर्ण योगदान रहेको छ ।

२.२ खाद्य प्रणालीका मुख्य समस्या तथा कमजोर खाद्य प्रणालीका कारण

खाद्य प्रणालीका मुख्य समस्याहरु सान्नीत्रिवेणी गाउँपालिकाको सन्दर्भमा भौगोलिक विकटता, सिँचाईको कमि, बसाइसराई, यूवा पलायन, निर्वाहमुखी खेती, रोजगारीका लागी बैदेशिक रोजगार हुन । यी बाहेक अन्य समस्याहरु तालिका अनुसार छन् ।

समस्या	किन	किन	किन	किन
खाद्यमा पहुँच नहुनु	उत्पादनमा कमि	रोगकिरा प्रकोप	जलवायु परिवर्तन	
		जंगली जनावरको आतंक	बासस्थानको अभाव	जंगल फड
		माटोको उर्बरा शक्तिमा ह्रास	विषादी र रासायनिक मलको जथाबावी प्रयोग	जनचेतना कमि
			गोबर मल प्रयोगमा ह्रास	
		परम्परागत खेति प्रणाली	गुणस्तरीय बिउबिजन नपाउनु	
		सिचाइको सुबिधा नहुनु	पूर्वाधारको कमि	
			पानीको श्रोतको कमि	
			वन जंगल संरक्षण नहुनु	

२.३ सबल पक्ष, दुर्वल पक्ष, अवसर र चुनौतीहरू

सान्नी त्रिवेणी गाउँपालीकाको खाध्य प्रणाली रुपान्तरणका मुख्य अवसर यहाँ भएको भुगोल, हावापानी, जैविक र सांस्कृतिक विविधता रहेको छ । यहाँ उत्पादित कृषि उपजले बजारमा राम्रो स्थान पाउने गरेको छ। यहाँ उत्पादित उपजहरुले नजिकैको बजार, पालीका बजार, शान्ती घाट बजार, आरसिपि बजार सम्म पुग्ने र आर्थिक उत्पादनमा ठुलो स्थान ओगटेको पाईन्छ । स्थानीय तहमा कृषि वाली विभिन्न पकेट क्षेत्रहरु विस्तार कार्यक्रम भएकाले पनि अझ खाद्य प्रणालीमा सुधार गर्ने अवसर रहेको छ।

सबल पक्षहरु :

- कृषि तथा पशुपन्छी पकेट क्षेत्र निर्धारण गरीएको
- बजारसँग पहुच भएको
- नागरिकको सरसफाईमा पहुँच भएको

दुर्वल पक्षहरुः

- भौगोलिक रुपमा विकट
- खेतियोग्य जमीनको कमि
- निर्वाहमूखी खेति प्रणाली
- सिँचाईको कमी
- युवा पलायन

अवसरहरु :

- हावापानीमा विविधता
- प्राङ्गारीक खेति अवलम्बन गर्दै आईरहेको
- पर्यटकीय क्षेत्र रहेको
- सडकसँग पहुच पुगेको

चुनौतिहरु

- प्राकृतिक प्रकोप
- बसाईसराई

उपभोग पदत्ति दिगो नहुनु	रैथानेबालिको खेतीमा कमि	विउ संरक्षण नहुनु	जनचेतनाको कमि	
		खाने बानीमा परिवर्तन	सहरी चालचलन मा आकर्षित	जनचेतना कमि
बजारको उपलब्धता नहुनु	सडक दिगो रुपमा संचालन नहुनु	थोरै बजेट		
	भौगोलिक विकटता	उपभोक्ताको कमि	जनचेतनाको कमि	
			कम्जोर आर्थिक अवस्था	
प्रकृति मैत्री खाध प्रणाली नहुनु	विषादीको न्यायोचित प्रयोग नहुनु	जनचेतनाको कमि		
	रसायनिक मलको धेरै प्रयोग	तालिमको कमि		
	वातावरण प्रदुषण			
	माटोको स्वास्थ्य सम्बन्धि जानकारी नहुनु	माटो परिक्षणको कमि	प्रयोगशालाको नहुनु	
			जनचेतनाको कमि	
खाध्य अदिकार तथा खाद्य सम्प्रभुता एन कार्यन्वन नहुनु	सम्बन्धित निकायले ध्यान नदिनु	तिनै तहमा समन्वय नहुनु		
	संस्तागत संरचना नबन्नु	अस्थिर राजनित्ति		
	खाद्य सम्पभुता नहुनु	बजेट बिनियोजन नहुनु	कम्जोर आर्थिक अवस्था	

२.४ पालिकामा कार्यरत सरोकारवाला तथा कार्यक्रमहरू

यस सान्नीत्रिवेणी गाउँपालिकामा कार्यरत सरोकारवालाहरु कृषि सहकारी संस्था, आमा समूह, लघुवित्त संस्था, आदी छन् । मुख्य मुख्य कार्यक्रमहरुमा कृषि सहकारी संस्थाहरुले बचत तथा लगानी अनुदान उपयोगको कार्यक्रम गर्दछ । अरु संस्थाहरुले गर्ने कार्यक्रमहरु यसै अनुसार छन् ।

क्र.स	सरोकारवाला संस्थाको नाम	कार्यक्रम	क्रियाकलापको नाम	कार्यक्षेत्र पालिकाहरु र वडाहरु
१	जिल्ला समन्वय समिति	पालिकस्तारिय विविध	अन्तरपालिका समन्वयकारी भूमिका	पालिका र सबै वडाहरु
२	कृषि विकास कार्यालय, कालिकोट	कृषि	कृषि अनुदान	सबै वडा
३	पशु अस्पताल तथा पशु सेवा कार्यालय , कालिकोट	पशुपन्छी	पशुपन्छी अनुदान	सबै वडा
४	प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकिरण परियोजना	कृषि तथा पशुपन्छी	पकेट कार्यक्रम संचालन	सबै वडा
५	कृषि क्षेत्र विकास कार्यक्रम	कृषि तथा पशुपन्छी	कृषि तथा पशुपन्छी अनुदान	सबै वडा
६	कृषि सहकारी संस्था	बचत तथा लगानी , अनुदान अपभोग	मासिक बैठक , बचत संकलन	सबै वडा
७	कृषक समूह	बचत तथा लगानी , अनुदान अपभोग	मासिक बैठक , बचत संकलन	सबै वडा
८	बैक तथा वितिय संस्था	ऋण लगानी तथा निक्षेप संकलन	कृषि तथा गैर कृषिमा ऋण लगानी	सबै वडा

२.५ दिगो खाद्य प्रणालीका लागि निर्धारित लक्ष्य तथा उद्देश्य

खाद्य प्रणाली कमजोर हुनुको कारणमा कृषिमा श्रम, पुँजी, प्रविधि र प्राविधिक जनशक्तिलाई चलायमान नगराउनु रहेको देखिन्छ । प्रकृतिमैत्रि उत्पादन प्रणाली कमजोर हुन, विषादीको न्यायोचित प्रयोग नहुनु, आदि छन् । तसर्थ दिगो खाद्य प्रणालीका लागि निर्धारित लक्ष्य तथा उद्देश्य निम्नानुसार छन् ।

उदेश्य	माध्यम	माध्यम	माध्यम	माध्यम	कार्यक्रम
खाद्यमा पहुँच हुनु	उत्पादनमा बृदि	रोगकिरा नियन्त्रण	जलवायु अनिकुलन		• कृषि क्षेत्र अध्ययन गर्ने विद्यार्थिलाई छात्रवृति प्रदान गर्ने । • गाउँ फर्क अभियान संचालन कार्यक्रम • वाली संरक्षण प्रवर्द्धन कार्यक्रम • आकस्मिक उपचार शिविर कार्यक्रम • उद्योग तथा कृषि व्यवसायका लागि अनुदान तथा सौलियत प्रदान • साना तथा घरेलु उधिग संचालन
		जंगली जनावरको नियन्त्रण	बासस्थान हुनु		
		माटोको उर्बरा शक्तिमा बृदी	विषादी र रासायनिक मलको जथाबावी प्रयोग नगर्नु	जनचेतना बृदी	
			गोबर मल प्रयोगमा बृदी		
		आधुनिक खेति प्रणाली	गुणस्तरीय बिउबिजन पाउनु		
		सिचाइको सुबिधा हुनु	पूर्वाधारको पहुच		

			पानीको श्रोतको हुनु		बदेल र बादरलाई बालि नासक जन्तु घोषणा गरि बदेल नियन्त्रण कार्यक्रम
			वन जंगल संरक्षण हुनु		
उपभोग पदत्ति दिगो हुनु	रैथानेबालिको खेतीमा बृदी	विउ संरक्षण हुनु	जनचेतनामा बृदी		* पोषणबारे जनचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम रैथानेबालीबारे सचेतन कार्यक्रम
		खाने बानीमा परिवर्तन	सहरी चालचलन मा आकर्षित हुनु	जनचेतनाको बृदी	पोषण सम्बन्धी स्वास्थ्य शिवीर पोषण सम्बन्धी जनचेतना कार्यक्रम स्वस्थकर दिवा खाजा कार्यक्रम रैथाने बाली प्रवद्र्धन कार्यक्रम
बजारको उपलब्धता हुनु	सडक दिगो रुपमा संचालन हुनु	बिनियोजन बजेट			माटो सुधार कार्यक्रम स्थानीय हाटबजार प्रोत्साहन कार्यक्रम कोशेलीघर सञ्चालन कार्यक्रम स्थानीय उपजको मूल्य निर्धारण स्थानीय रोजगार प्रवद्र्धन कार्यक्रम यूवा लक्षित कृषि खेती प्रवद्र्धन कार्यक्रम सिप विकास कार्यक्रम भण्डारण घर निर्माण कार्यक्रम चिस्यान केन्द्र स्थापना कार्यक्रम, बीउ बैंक स्थापना
	भौगोलिक सुगमता	उपभोक्तामा बृदी	जनचेतनाको बृदी		
			राम्रो आर्थिक अवस्था		

प्रकृति मैत्री खाध प्रणाली हुनु	विषादीको न्यायोचित प्रयोग हुनु	जनचेतनाको बृदी			उत्पादनमा आधारित बीउविजन वितरण कार्यक्रम पोष्ट हार्भेष्ट लस घटाउने तालिम कृषि उपजको संकलनमा आधुनिकीकरण कार्यक्रम नयाँ नीतिको निर्माण कार्यक्रम आपत्कालिन भण्डारर्ण सम्बन्धी तालिम विषादीको सुरक्षित प्रयोग सम्बन्धी तालिम सञ्चालन । एकिकृत शत्रुजीव व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम सञ्चालन । प्राङ्गारिक कम्पोष्ट मल उत्पादन कार्यक्रम ।
	रसायनिक मलको धेरै प्रयोग नगर्नु	तालिम हुनु			
	वातावरण प्रदुषण नहुनु				
	माटोको स्वास्थ्य सम्वन्धि जानकारी हुनु	माटो परिक्षण हुनु	प्रयोगशालाको हुनु		
			जनचेतनाको बृदि		
खाध्य अदिकार तथा खाद्य सम्प्रभुता एन कार्यन्वन हुनु	सम्वन्धित निकायले ध्यान दिनु	तिनै तहमा समन्वय हुनु			खाद्य अधिकारलाई मौलिक अधिकारका रूपमा कार्यन्वयन गर्ने नितिगत व्यवस्था गर्ने जनचेतनामुलक कार्यक्रमका लागि बजेट

	संस्तागत संरचना बन्नु	स्थिर राजनित्ति			आवश्यक दरबन्दी व्यवस्था गरि पदपूर्ति गर्ने ऐनले परिकल्पना गरेका संरचनाहरू लाई दिगो बनाउने संघ प्रदेश र स्थानिय तहको विचमा समन्वय कायम गर्ने बिभिन्न, गोष्ठिहरू सञ्चालन गर्ने स्थानिय तहमा खाद्य समन्वय समिती निर्माण गर्ने
	खाद्य सम्प्रमुता हुनु	बजेट बिनियोजन हुनु	राम्रो आर्थिक अवस्था		

२.६ रणनीति तथा कार्यक्रमहरु

समृद्ध नेपाल, सुखी नेपालीको राष्ट्रिय आकाङ्क्षा पूरा गर्न महामारीका कारण समग्र सामाजिक, आर्थिक पक्षमा परेको प्रतिकुलता समेतलाई सम्बोधन गर्दै नेपाल सरकारले देहाय आधार र पक्षहरुलाई ध्यानमा राखी आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरेको छ। आर्थिक क्रियाकलाप, कृषि तथा औधोगिक उत्पादन, रोजगारी सिर्जना, उत्पादनशील क्षेत्र, विकास निर्माण कार्य र सामाजिक जनजीबनमा थप क्षति हुन नदिइ सूचारु गरि तिब्रता दिने। स्थानीय स्तरमा आर्थिक उपलब्धी र बिकासका प्रतिफलहरुको समन्यायिक वितरण गर्ने। स्थानीय स्तरमा स्वास्थ्य, शिक्षा, लैङ्गिक समानता एवं अन्य सामाजिक तथा साँस्कृतिक क्षेत्रमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने। सान्नि त्रिवेणी गाउँपालिका हिमालि क्षेत्रमा पर्ने भएकोले भौगोलिक अवस्था कठीन भएता पनि सहरी सेवा सुविधालाई एकिकृत तथा व्यवस्थित गर्ने गरि पक्कि सडक निर्माण गर्ने, तिब्र गतिको सञ्चार माध्यमको

व्यवस्था गर्ने र निरन्तर बिजुली बत्तिको पनि व्यवस्था गर्ने। स्थानिय स्तरमा सुशासन प्रवद्धन तथा भष्ट्रचार नियन्त्रणका लागी सरकारी, गैरसरकारी र निजि सबै क्षेत्रमा सदाचार प्रणालीको बिकास गरिनेछ। गरिब घरपरिवार पहिचान तथा परिचयपत्र बितरण कार्यलाई ५ बर्ष भित्र सम्पन्न गरिनेछ। कृषि पर्यटन ऐन निर्माण गरि कृषि उत्पादनलाई बढुवा दिई पर्यटकिय गन्तव्यहरुको विश्वव्यापी प्रचारप्रसार गरिने छ। स्थानिय स्तरमा छरिएर रहेका लघु, घरेलु तथा साना उद्योगका उत्पादनलाई बजारिकरणमा टेवा पुर्याउन सार्वजानिक निजि साझेदारिमा प्रदर्शनी स्थल सहितको बिक्रि केन्द्र (कोशेलीघर) सञ्चालन गरिनेछ । दीगो व्यापार पूर्वाधार बिकासका लागि गुरुयोजान तयार गरि कार्यन्वयन गरिनेछ।

क्रियाकलापहरु प्राथमिकताको लागि अंक निर्धारण फाराम

क्रियाकलापहरु	खाद्य सुरक्षा,पोषण तथा स्वास्थ्यमा सकारात्मक योगदान दिने	वातावरणीय दिगोपना तथा उत्थानशीलता बढाउन योगदान दिने	आर्थिक रुपमा संभाव्य तथा स्थानीय स्रोतको उच्चतम परिचालनका अवसर प्रदान गर्ने	समतामूलक तथा समाबेशीता बढाउन अवसर प्रदान गर्ने	तीन तहका सरकारका नीति बीच तादात्म्यता,सुशासन तथा सहभागितामा योगदान दिने	अनुसन्धान, नवीनता र सहकार्य बढाउन योगदान दिने	युवा,साना किसानको सहभागिता तथा आय बृद्दिमा योगदान दिने	स्थानीय खाद्य प्रर्णाली प्रवर्द्धन तथा खाद्य क्षति न्युनता गर्न योगदान दिने	जम्मा अंङ्क
	अंक १ देखि ५८								
व्यवसायिक तरकारी खेति सम्बन्धी तालिम तथा प्रविधि हस्तान्त्रण कार्यक्रम	५	४	५	३	२	४	४	३	३०
बिषादिको प्रयोग सम्बन्धि तालिम	४	५	२	१	२	३	४	३	२४
कृषि उपज संकलन तथा प्रसोधन केन्द्र निर्माण कार्यक्रम	५	२	४	२	३	३	२	४	२५
प्राङ्गारीक कम्पोष्ट मल उत्पादन कार्यक्रम	५	४	३	१	१	१	२	३	२०
माटो परिक्षण शिविर	३	५	४	२	३	४	१	४	२६

गडचौला मल उत्पादन कार्यक्रम	३	४	४	२	३	३	२	३	२४
रैथाने बालि प्रवर्द्धन कार्यक्रम	४	४	४	२	३	४	३	५	२९
जडिबुडी संकलन तथा प्रशोधन केन्द्र निर्माण कार्यक्रम	३	३	४	२	३	४	४	३	२६
उन्नत जातको बीउँ वितरण कार्यक्रम	४	३	५	३	३	४	४	१	२७
दुध उत्पादन,दुध संकलन तथा प्रशोधन केन्द्र निर्माण कार्यक्रम	५	४	४	३	३	२	३	४	२८
कृषि पर्यटन बिस्तार कार्यक्रम	२	२	५	३	४	३	२	१	२२
ड्रायर निर्माण कार्यक्रम	५	४	४	३	२	३	३	५	२९
स्थानीय उत्पादनको प्रयोग गरि अचार उत्पादन कार्यक्रम	३	३	४	२	२	३	४	४	२५
सासाहिक हात बजार व्यवस्थापन कार्यक्रम	३	४	३	२	२	२	३	५	२४

दैविक तथा प्राकृतिक प्रकोपमा परेकालाई राहत तथा क्षतिपुर्ति कार्यक्रम	२	२	१	२	३	१	३	३	१७
चिस्यान केन्द्र स्थापना कार्यक्रम	३	३	३	३	३	३	४	५	२७
बीउँ पुँजी प्रोत्साहन कार्यक्रम	३	३	४	३	३	४	४	४	२८
फ्रेश जुस उत्पादन कार्यक्रम	४	३	४	३	३	४	४	५	३०
पिउने पानी प्रशोधन कार्यक्रम	५	४	४	३	३	३	४	३	२९
मल, बीउँ र कृषि औजारमा अनुदान कार्यक्रम	३	३	४	३	३	२	३	३	२४
युवा लक्षित कार्यक्रम	३	३	४	४	३	३	५	४	२९
व्यवसायिक पशु पालन विस्तार कार्यक्रम	४	३	५	३	३	४	४	४	३०
व्यवसायिक पशु पालनमा अनुदान कार्यक्रम	४	३	४	४	३	३	४	३	२८
बाली तथा पशु बिमा प्रवर्द्धन कार्यक्रम	३	३	४	३	४	३	४	५	२९

कृषि बालीमा थोपा सिंचाइ कार्यक्रम	४	४	५	४	३	४	४	४	३२
ऐन नियम कार्यन्वयन सम्बन्धी चेतनामूलक कार्यक्रम	३	१	१	१	४	२	३	३	१८
बजार व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम संचालन कार्यक्रम	४	३	४	३	३	३	३	४	२७
प्रशोधन केन्द्रलाई अनुदान कार्यक्रम	४	३	५	३	४	३	४	५	३१
पोषण सम्बन्धी स्वास्थ्य शिविर कार्यक्रम	५	३	३	३	४	४	१	४	२७
प्राबिधिक शिक्षा प्रबद्धन कार्यक्रम	४	४	४	४	३	४	४	५	३२
सीपमूलक तालिम प्रबर्द्धन कार्यक्रम	३	४	५	४	३	४	४	४	३१
स्थानीय उत्पादनलाइ प्रोत्साहन कार्यक्रम	५	४	४	४	४	३	४	४	३२
एकिकृत शत्रुजीव व्यवस्थापन तालिम कार्यक्रम	५	४	४	३	३	४	४	५	32

स्वस्थकर दिवा खाजा कार्यक्रम	३	३	२	२	४	१	२	४	२१
रैथाने खाद्यन्न बाली वस्तुको संकलन, प्रशोधन तथा प्याकेजिङ कार्यक्रम	४	३	५	४	४	४	४	५	३३
वैकल्पिक उर्जा व्यवस्थापन कार्यक्रम	३	३	४	३	४	४	३	३	२७
साना कृषि उद्योग संचालन तथा कृषि व्यवसाय प्रवर्धनका लागि अनुदान कार्यक्रम	४	४	४	३	४	२	४	४	२९
साना सिंचाइ प्रवर्धन कार्यक्रम	४	३	४	२	४	३	३	५	२८
जलवायु अनुकुलित कार्यक्रम	४	४	३	३	२	४	३	४	२७
स्थानीय रोजगार प्रबर्द्धन कार्यक्रम	१	२	४	४	१	१	४	२	१९
सहकारी संग समुन्वय गरि एक घर एक रोजगार कार्यक्रम	३	२	४	४	३	२	४	२	२४

अंक ५ ले उत्कृष्ट जनाउँछ।

प्रस्तावित कार्यक्रमको खाका (proposed program plan matrix)

कार्यक्रमको नाम	इकाई	परिमाण	वडा/समुदायको नाम	लक्षित समुदाय	अनुमानित लक्षित जनसंख्या	संचालन हुने (आ.व)	अनुमानित लागत (रु)	सहयोगी संस्था (श्रोत) को नाम	कार्यन्वयन गर्ने संस्था	अनुगमन क्रियाकलापको नाम र समय	अनुगमन गर्ने संस्था /निकाय
व्यवसायिक तरकारि खेति तालिम तथा प्रविधि हास्तान्त्रण कार्यक्रम	वटा	१५	वडा नं.१ देखि ९ सम्म (साविकको ३ वटा गा.बि.स मा वर्षको १/१ पटक)	सबै	७५०	२०८०/०८१ देखि २०८५/०८६	९,९५,०००	सान्नी त्रिवेणी गा.पा	कृषि विकास शाखा	सान्नी त्रिवेणी गा.पा र कृषि विकास शाखा(वर्षमा ३ पटक)	सान्नी त्रिवेणी गा.पा र कृषि विकास शाखा
कृषि उपज समकलन तथा प्रसोधन केन्द्र निर्माण कार्यक्रम	वटा	३	वडा नं.१ देखि ९ सम्म (साविकको ३ वटा गा.बि.स मा वर्षको १/१ पटक)	सबै	४५०	२०८०/०८१ देखि २०८५/०८६	१,८००,०००	सान्नी त्रिवेणी गा.पा	कृषि विकास शाखा	सान्नी त्रिवेणी गा.पा र कृषि विकास शाखा(वर्षमा ३ पटक)	सान्नी त्रिवेणी गा.पा र कृषि विकास शाखा
जडिबुडी संकलन तथा प्रशोधन केन्द्र निर्माण कार्यक्रम	वटा	१	६ नं. वडा	सबै	१३००	२०८०/०८१ देखि २०८५/०८६	९,००,०००	पालिकामा आवद्ध सहकारी र सान्नी त्रिवेणी गा.पा	कृषि विकास शाखा	सान्नी त्रिवेणी गा.पा र कृषि विकास शाखा(वर्षमा ३ पटक)	सान्नी त्रिवेणी गा.पा र कृषि विकास शाखा
मल, बीउँ र कृषि औजारमा अनुदान कार्यक्रम	पटक	५	वडा नं.१ देखि ९ सम्म (साविकको ३ वटा गा.बि.स मा वर्षको १/१ पटक)	सबै	१३००	२०८०/०८१ देखि २०८५/०८६	३०,००,०००	सान्नी त्रिवेणी गा.पा र ASDP	कृषि विकास शाखा	सान्नी त्रिवेणी गा.पा र ASDP(वर्षमा २ पटक)	सान्नी त्रिवेणी गा.पा र ASDP

दुध उतपादन,दुध संकलन तथा प्रशोधन केन्द्र निर्माण कार्यक्रम	वटा	३	वडा नं.१ देखि ९ सम्म (साविकको ३ वटा गा.बि.स मा वर्षको १/१ पटक)	सबै	१३००	२०८०/०८१ देखि २०८५/०८७	१८,००,०००	सान्त्री त्रिवेणी गा.पा	पशुपन्छी विकास शाखा	सान्त्री त्रिवेणी गा.पा र पशुपन्छी विकास शाखा(वर्षमा ३ पटक)	सान्त्री त्रिवेणी गा.पा र पशुपन्छी विकास शाखा
सामुदायीक बीउँ बैंक स्थापना	वटा	३	वडा नं.१ देखि ९ सम्म (साविकको ३ वटा गा.बि.स मा वर्षको १/१ पटक)	सबै	१३००	२०८०/०८१ देखि २०८५/०८७	१८,००,०००	सान्त्री त्रिवेणी गा.पा	कृषि विकास शाखा	सान्त्री त्रिवेणी गा.पा र कृषि विकास शाखा(वर्षमा ३ पटक)	सान्त्री त्रिवेणी गा.पा र कृषि विकास शाखा
कृषि उपज संकलन, भण्डारण तथा प्रशोधन केन्द्र निर्माण कार्यक्रम	वटा	३	वडा नं.१ देखि ९ सम्म (साविकको ३ वटा गा.बि.स मा वर्षको १/१ पटक)	सबै	१३००	२०८०/०८१ देखि २०८५/०८७	२७,००,०००	सान्त्री त्रिवेणी गा.पा	कृषि विकास शाखा	सान्त्री त्रिवेणी गा.पा र कृषि विकास शाखा(वर्षमा ३ पटक)	सान्त्री त्रिवेणी गा.पा र कृषि विकास शाखा
प्राविधिक शिक्षा प्रबद्वन कार्यक्रम	वटा	३	वडा नं.१ देखि ९ सम्म (साविकको ३ वटा गा.बि.स अन्तर्दतका कुनै ३ वटा बिद्यालयमा	सबै	६००	२०८०/०८१ देखि २०८५/०८७	१५०००००	सान्त्री त्रिवेणी गा.पाले CTEVT संग सहकार्य गरेर	सम्बन्धित बिद्यालय	सान्त्री त्रिवेणी गा.पा र CTEVT ले (वर्षमा ३ पटक)	सान्त्री त्रिवेणी गा.पा र CTEVT ले
सासाहिक हात बजार व्यवस्थापन कार्यक्रम	वटा	३	वडा नं.१ देखि ९ सम्म (साविकको ३ वटा गा.बि.स मा वर्षको १/१ पटक)	सबै	१३००	२०८०/०८१ देखि २०८५/०८७	२७,००,०००	सान्त्री त्रिवेणी गा.पा	बजार व्यवस्थापन समिति	सान्त्री त्रिवेणी गा.पा र बजार व्यवस्थापन समिति (वर्षमा ३ पटक)	सान्त्री त्रिवेणी गा.पा र बजार व्यवस्थापन समिति

राडीपाखी तथा आल्नोबाट कपडा उत्पादन उद्योग स्थापना	वटा	३	वडा नं.१ देखि ९ सम्म (साविकको ३ वटा गा.बि.स मा वर्षको १/१ पटक)	सबै	४५०	२०८०/०८१ देखि २०८५/०८६	१,८००,०००	सान्नी त्रिवेणी गा.पा	पशुपन्छी विकास शाखा र कृषि विकास शाखा	पशुपन्छी विकास शाखाकृषि विकास शाखा (वर्षमा ३ पटक)	पालिका, पशुपन्छी विकास शाखा र कृषि विकास शाखा
चिस्यान केन्द्र स्थापना कार्यक्रम	वटा	३	वडा नं.१ देखि ९ सम्म (साविकको ३ वटा गा.बि.स मा वर्षको १/१ पटक)	सबै	४५०	२०८०/०८१ देखि २०८५/०८६	१,८००,०००	सान्नी त्रिवेणी गा.पा	कृषि विकास शाखा	सान्नी त्रिवेणी गा.पा र कृषि विकास शाखा(वर्षमा ३ पटक)	सान्नी त्रिवेणी गा.पा र कृषि विकास शाखा
पिउने पानी प्रशोधन कार्यक्रम	वटा	३	वडा नं.१ देखि ९ सम्म (साविकको ३ वटा गा.बि.स मा वर्षको १/१ पटक)	सबै	४५०	२०८०/०८१ देखि २०८५/०८६	१,८००,०००	सान्नी त्रिवेणी गा.पा रेडक्रस सोसाइटी	स्वास्थ्य शाखा	सान्नी त्रिवेणी गा.पा रेडक्रस सोसाइटी (वर्षमा ३ पटक)	सान्नी त्रिवेणी गा.पा रेडक्रस सोसाइटी
माटो परिक्षण शिविर	वटा	३	वडा नं.१ देखि ९ सम्म (साविकको ३ वटा गा.बि.स मा वर्षको १/१ पटक)	सबै	४५०	२०८०/०८१ देखि २०८५/०८६	१,८००,०००	सान्नी त्रिवेणी गा.पा	कृषि विकास शाखा	सान्नी त्रिवेणी गा.पा र कृषि विकास शाखा(वर्षमा ३ पटक)	सान्नी त्रिवेणी गा.पा र कृषि विकास शाखा
उन्नत जातको बीउँ बितरण कार्यक्रम	पटक	५	वडा नं.१ देखि ९ सम्म (साविकको ३ वटा गा.बि.स मा वर्षको १/१ पटक)	सबै	१३००	२०८०/०८१ देखि २०८५/०८६	३०,००,०००	सान्नी त्रिवेणी गा.पा र ASDP	कृषि विकास शाखा	सान्नी त्रिवेणी गा.पा र ASDP(वर्षमा २ पटक)	सान्नी त्रिवेणी गा.पा र ASDP

फ्रेशजुस उत्पादन कार्यक्रम	वटा	३	वडा नं.१ देखि ९ सम्म (साविकको ३ वटा गा.बि.स मा वर्षको १/१ पटक)	सबै	४५०	२०८०/०८ १ देखि २०८५/०८ ६	१,८००,०००	कृषि मन्त्रालय , ब्वासायी, उद्योपति र सान्नी त्रिवेणी गा.पा	कृषि विकास शाखा	सान्नी त्रिवेणी गा.पा र कृषि विकास शाखा(वर्षमा ३ पटक)	सान्नी त्रिवेणी गा.पा र कृषि विकास शाखा

परिच्छेदः३

३.१ योजनाको कार्यान्वयन रणनीति तथा कार्यक्रमहरु

रणनीति

१. ठाउँ र स्थान हेरी खाद्य बालीहरु (धान, मकै र गहुँ), दलहन र रैथाने (कोदो, जौ, उवा र फापर), तरकारी (हिउँदे र वर्षे), र फलफूलको लागि उन्नत बिउ/बेर्नाहरुको व्यवस्था गर्दै पकेट क्षेत्र स्थापना गर्ने ।

२. बालीमा पुग्न सक्ने सम्भावित रोग, किरा र अन्य प्रकोपसंग जुधन कृषि प्रधिकको सेवा समय मै उपलब्ध हुने गरि मानब श्रोतको व्यवस्था गर्ने ।

३. सिंचाइ कुलोहरुको मर्मत सम्भार र नया योजनाहरु कार्यान्वनमा ल्याउने ।

४. कृषि औजार र उपकरणहरुको लागि अनुदानको व्यवस्था गर्दै जाने ।

५. माटो परिक्षण अनुसार उपयुक्त बालीको सिफारिश गरि उत्पादकत्वमा बृद्धि गर्ने ।

६. भू-उपयोग नीति बनाइ लागु गर्दै जाने ।

७. स्थानीय स्तरमा हुन सक्ने प्रशोधन र बजारिकरलाई बढावा दिंदै जाने ।

८. तरकारीमा टनेल खेतिलाई विकास र बिस्तार गर्ने ।

९. लक्षित् समुहको कार्यक्रम (दलित, महिला र जनजाति) विशेष कार्यक्रम संचालन गर्ने ।

कार्यक्रम

१. मुख्य खाद्यान्न धान, मकै र गहु, रैथाने खाद्यान्न जौ, फापर र कोदो, तरकारी र लेकाली फलफुल - स्याउ र ओखरको पकेट क्षेत्र स्थापना र बिस्तार कार्यक्रम।

२. उत्पादन सामग्रीमा अनुदान कार्यक्रम (कृषि बाली उत्पादन सामग्रीहरुको सहज उपलब्धता लागि उन्नत बिउ, औजार, मेसिनरी र मलमा अनुदान) ।

३. क्षमता विकास कार्यक्रम (कृषि उत्पादन प्रबिधिबारे तालिम, गोष्ठी र छलफल)।

४. प्रशोधन प्रबर्द्धन कार्यक्रम (कृषि ब्यबसायीकतामा विकास र मूल्य शृंखलामा जोड्नका लागि पूर्बतयारी) ।

५. लक्षित कार्यक्रम (महिला, दलित, जनजाति र पिछडिएका वर्गलाई तरकारी खेति कर्यक्रम) ।

६. एक घर -एक करेसाबारी कार्यक्रम ।

३.२ संस्थागत व्यवस्था

खाद्य अधिकार तथा खाद्य प्रणालीको रणनीतिक योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनम ल्याउनका लागि कानुनी व्यवस्थालाई टेकी अगाडी बढ्ने आवश्यकता देखिन्छ । यसका लागी नेपाल सरकारबाट खाद्य अधिकार तथा खाद्य सम्प्रभुता ऐन २०७५ को व्यवस्था छ । जसमा स्थानीय खाद्य समन्वय समितिलाई नै संस्थागत व्यवस्था गर्ने भनि उल्लेख गरिएको छ । सोही ऐनमा नै व्यवस्था भएको मौजुदा कार्यदललाई प्राविधिक समितिको रुपमा रहने व्यवस्था भए बमोजिम उक्त समितिले स्थानीय खाद्य समन्वय सहयोग गर्नेछ । स्थानीय खाद्य समन्वय समिति र प्राविधिक समितिको संस्थागत व्यवस्था र कार्यविवरण देहाय बमोजिम हुनेछ ।

कार्यविवरणः

स्थानीय खाद्य समितिः

१. खाद्य अधिकार तथा खाद्य प्रणालीको क्रियाकलापलाई कार्यान्वयन गर्नेछ ।

२. क्रियाकलापहरुमा केही परिवर्तन गर्नुपर्ने भए प्राविधिक समितिको समन्वयनमा गर्नेछ ।

३. अनुगमन, मुल्यांकन (Pre, Within, Post) गर्न सक्नेछ ।

प्राविधिक समितिः

१. यस समितिको काम स्थानीय खाद्य समन्वय समितिको कृयाकलापहरुमा प्राविधिक सहयोग पुऱ्याउनेछ ।

२. आवश्यकता अनुसार स्थानीय खाद्य समनवय समितिको अनुगमन, मूल्यांकन गर्नेछ ।

३.३ अनुगमन मुल्याङ्कन

यो रणनीतिक योजनामा उल्लेख भएका क्रियाकलापहरू प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन भई अपेक्षित उपलब्धि भएको प्राप्त भएको सुनिश्चितता गर्न विद्यमान पालिकास्तरमा भएका अनुगमन र मूल्याङ्कन प्रक्रियाहरूलाई प्रयोग गरिनेछ । अनुगमन मूल्याङ्कन प्रक्रिया योजनावद्ध र तथ्यमा

आधारित बनाउनका लागि एक विस्तृत अनुगमन मूल्याङ्कन योजना तयार गरी अनुसूचिमा समावेश गरिएको छ ।

खाद्य अधिकार तथा खाद्य प्रणाली रणनीतिक योजनामा उल्लेख भएका क्रियाकलापहरु प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्न खाद्य अधिकार तथा सम्प्रभुता ऐन, २०७५ के व्यवस्था बमोजिम गठीत सान्नित्रिवेणी गा.पा.का अध्यक्ष श्री मोहन के सि को संयोजकत्वमा स्थानीय खाद्य समन्वय समिति ले अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्नेछ । अपेक्षित उपलब्धी भएको सुनिश्चितता अनुसार गर्नेछ । अनुगमन र मूल्याङ्कन प्रक्रिया योजनाबद्ध र तथ्यमा आधारित बनाउनका लागि अल्पकालिन, मध्यकालिन र दीर्घकालिन मूल्याङ्कन गर्ने योजना बनाईनेछ । जस अन्तर्गत ऐन नियम सम्बन्धी तालिम तथा कार्यक्रम सञ्चालन सम्बन्धी तालिमहरु प्रभावकारी बनाउन १ वर्षमा अल्पकालिन मूल्याङ्कन गरिनेछ ।

३.४ आगामी दिशा

खाद्य प्रणाली रूपान्तरणको उद्देश्य दिगो विकास १७ वटा लक्ष्यहरू प्राप्तिका लागि प्रभावकारी रूपमा योगदान गर्न सकियोस् भन्ने ध्येयले थालनी गरिएको सन्दर्भमा यो रणनीतिक योजना पाँच वर्षको लागि तयार गरिएको छ । उक्त अवधिमा खाद्य प्रणाली रुपान्तरणका क्षत्रमा भएको उपलव्धिको समीक्षा पश्चात् अर्को रणनीतिक योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

यो योजना सान्नीत्रिवेणी गाउँपालिका भित्रका सबै वडाहरुमा व्यवस्थित खाद्य प्रणाली निर्माणका लागी तयार पारिएको हो। सरोकारवालाहरुसंग नियमित छलफल र विज्ञहरुको परामर्श वा सरसल्लाह र सुझावहरु समावेस गरेर तयार पारेको यो एउटा महत्वकांक्षी योजना हो पाँच बर्षे यो योजना को मूल्याङ्कन पहिलो वर्ष अल्पकालिन तेश्रो वर्ष मध्यकालिन र पाँचौ वर्षमा दीर्घकालिन रुपमा गरिने छ । पाँच वर्षको समाप्ती सम्ममा यो गाउँपालिकामा पन्ध्रौं योजनाले राखेको दीर्घकालिन साँच समतामुलक, उत्थानशिल तथा दिगो खाद्य प्रणाली उन्मुख नेपाल भन्ने दीर्घकालिन सोंच पुरा हुनेछ । यो योजनाको अन्तिम मुल्याङ्कन पश्चात आगामी पाँच वर्षका लागी अर्को योजना निर्माण गरिनेछ । वर्तमान समयमा देखा परेका खाद्य समस्याहरु समाधान गरे पश्चात दीगो खाद्य प्रणाली विकास गर्न विज्ञहरुबाट सुझाव लिएर अझ विस्तृत गरिनेछ । आगामी योजनामा बर्गीय खाडल कम गर्नका लागि आवश्यक कार्यक्रम तय गरिनेछ । आगामी वर्षहरुमा निर्वाहमुखी खेती पद्धतिबाट व्यवसायमुखी खाद्य संरचना निर्माण गरि आयात प्रणालीलाई कम गर्ने । यस गा.पा.ले पर्यटनको सम्भावना बोकेको एउटा पालिका भएकोले खाद्य संस्कृतीलाई आर्थिक अर्थोपार्जनको माध्यमका रुपमा विकास गरिनेछ। । दिवाखाजामा स्थानीय खाद्य सामाग्री उपयोग मार्फत स्थानीय उत्पादन खपतका लागी आगामी कार्ययोजना बनाउने

छ । स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माणको चरणमा रहेकोले आगामी दिनमा खाद्य अधिकार र खाद्य प्रणालीका विशेषता पनि समेट्ने छ । बैदेशिक रोजगारमा गएका युवालाई स्वदेशमै कार्य गरि आर्थिक उपार्जनका लागी कार्यदिशा तय गर्नका लागी आवश्यक कार्य गर्नेछ।

अनुसूचीहरू

१.१ पालिकाको क्षेत्रगत घरधुरी र जनसंख्या

सान्नीत्रिवेणी गाउँपालिका	
कृषक परिवारको जम्मा संख्या	२४०९
कृषक परिवारले चलन गरेको जग्गाको जम्मा क्षेत्रफल	५९०.८
जम्मा कित्ता संख्या	९६१६
औसत कित्ता संख्या	३.९
सिंचित क्षेत्रफल् (हेक्टर)	३५६.५
कृषक परिवारले चलन गरेको जग्गाको जम्मा क्षेत्रफल	५९०.८
पशु चौपाय पाल्ने परिवार संख्या	२२८२
गाई /गोरु	५१६८
भैसी संख्या	२८९७
बाख्रा संख्या	४१८५
कुखुरा संख्या	११७८८

जनगणना २०७८

१.२ प्रत्येक वडा अनुसार तरकारी तथा आलु बाली ढाकेको विबरण क्षेत्रफल (हे.)

वडा नं	आलु हिउदे तथा बर्षे	हिउदे तरकारी	बसन्ते / बेमौसमी तरकारी	बर्षे तरकारी
१	६००.	२५०.	३००.	२००.
२	८००.	३००.	३५०.	४००.
३	५००.	४००.	२५०.	८००.
४	९००.	४५०.	३००.	४००.
५	४५०.	३५०.	२५०.	५००.
६	८००.	३००.	३५०.	६००.
७	४००.	२५०.	१००.	३००.
८	५००.	२००.	१००.	३३०.
९	८००.	२५०.	२००.	४२०.
जम्मा	५७५०.	२७५०.	२२००.	३९५०.

१.३ खाद्य अधिकार तथा खाद्य प्रणाली रणनीतिक योजना निर्माण तालिमका सहभागिहरूको विवरण

१.४ तालिमको विषयवस्तु

सत्र	समय	विषयवस्तु
		पहिलो दिन
१	१०-००: ११:००	तालिमको शुभारम्भ (परिचय, तालिमको उद्देश्य, अपेक्षा तथा तालिमको विषयवस्तु)
२	११:००- १२१५:	खाद्य अधिकार, खाद्य सम्प्रभुता, खाद्य सुरक्षा र खाद्य प्रणालीको अवधारणा
	१२-१५: १२:३०	चिया
३	१२:३०- ०१:३०	खाद्य अधिकार तथा खाद्य सम्प्रभुता ऐनका प्रावधानहरु र कार्यान्वयनको अवस्था
४	०१:३०- ०२:३०	खाद्य प्रणाली नेपालको परिवेश (प्रदेश तथा पालिकाको समेत जानकारी) तथा खाद्य प्रणाली रुपान्तरणको एजेण्डा र यसको स्थानीयकरण
	०२:३०- ०३:१५	खाजा
५	०३:१५- ०४:१५	खाद्य अधिकार, खाद्य प्रणाली र दिगो कृषि विकासको विद्यमान परिवेश
६	०४:१५- ०५:००	अवस्था विश्लेषण, समस्या बृक्ष विश्लेषण (Problem Tree Analysis) …
		दोश्रो दिन
	१०-००: १०:१५	पहिलो दिनको पुनरावलोकन
	१०:१५- १२:१५	अवस्था विश्लेषण, समस्या बृक्ष विश्लेषण (Problem Tree Analysis) …
	१२:१५- १२:३०	चिया
७	१२:३०- ०१:३०	श्रोत तथा अवसरहरुको पहिचान (SWOT Analysis)
८	०१:३०- ०२:३०	सरोकारवालाको विश्लेषण (Stakeholders Analysis)
	०२:३०- ०३:१५	खाजा

सत्र	समय	विषयवस्तु
९	०३:१५-००:०५	खाद्य अधिकार तथा खाद्य प्रणाली रणनीतिक योजनाका उद्देश्य (Objective Tree Analysis)
		तेश्रो दिन
	१०-००:१०:१५	दोश्रो दिनको पुनरावलोकन
१०	१०:१५-१२:१५	रणनीतिक कार्यक्रम तथा कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण (Interventions Analysis)
	१२:१५-:१२३०	चिया
११	१२:३०-०१:१५	योजनाको कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन
१२	०१:१५-०२:३०	खाद्य अधिकार तथा खाद्य प्रणाली रणनीतिक योजनाको प्रारुप तयारी (Drafting outline of Right to Food and Food Systems Strategic Plan)
	०२-३०:०३१५:	खाजा
१३	०३-१५:०४:००	खाद्य अधिकार तथा खाद्य प्रणाली रणनीतिक योजनाको प्रारुपको प्रस्तुति
१४	०४:००-०४:३०	रणनीतिक योजनाको लागि आवश्यक थप जानकारीहरूको पहिचान तथा कार्ययोजना निर्माण (कार्यदलको गठन समेत)
१५	०४:३०-०४:४५	तालिमको मुल्याङ्कन
१६	०४:४५-०५:००	तालिमको समापन

१.५ खाद्य अधिकार तथा खाद्य प्रणाली रणनीतिक योजनामा थप कार्य गर्नका लागि गठित कार्यदलको नामावली

क्र सं.	नाम	संस्था पद	कार्यदलमा पद
१	देवनाथ योगी	अध्यक्ष, वडा नं. ४	संयोजक
२	बैकुण्ठ राज गिरि	अध्यक्ष, वडा नं. १	सदस्य
३	नौलासिंह बुढा	अध्यक्ष, वडा नं. ८	सदस्य